

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (drugo vijeće)

28. studenoga 2013.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Pravo na učinkovito pravno sredstvo – Pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti – Pravna pomoć – Nepostojanje poveznice s pravom Unije – Očita nenadležnost Suda“

U predmetu C-258/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio 5 Vara Cível de Lisboa (Portugal), odlukom od 13. ožujka 2013., koju je Sud zaprimio 13. svibnja 2013., u postupku

Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio Lda

protiv

Instituto da Segurança Social IP,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, K. Lenaerts (izvjestitelj), potpredsjednik Suda, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot i A. Arabadžiev, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio Lda (u daljnjem tekstu: Sociedade Agrícola) i Instituto da Segurança Social IP (u daljnjem tekstu: Instituto) u vezi s odbijanjem potonjeg da tom društvu odobri pravnu pomoć.

* Jezik postupka: portugalski

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/8/EZ

- 3 Uvodna izjava 5. Direktive Vijeća 2003/8/EZ od 27. siječnja 2003. o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima (SL L 26, str. 41. i ispravak SL L 32, str. 15.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 105.), glasi kako slijedi:

„Ova Direktiva nastoji unaprijediti primjenu pravne pomoći u prekograničnim sporovima za osobe koje nemaju dostatna sredstva, a pomoć im je potrebna za osiguravanje djelotvornog pristupa pravosuđu. Opće priznato pravo pristupa pravnoj zaštiti potvrđuje se i člankom 47. [Povelje].”

- 4 Područje primjene prava na pravnu pomoć s obzirom na osobe člankom 3. stavkom 1. Direktive 2003/8 određeno je kako slijedi:

„Fizičke osobe koje sudjeluju u sporu na koji se odnose odredbe ove Direktive imaju pravo na odgovarajuću pravnu pomoć s ciljem osiguravanja njihova djelotvornoga pristupa pravosuđu, u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.”

Portugalsko pravo

- 5 Zakon br. 34/2004 od 29. srpnja 2004., kako je izmijenjen Zakonom br. 47/2007 od 28. kolovoza 2007. (u daljnjem tekstu: Zakon br. 34/2004), određuje sustav pristupa pravu i sudovima te također u portugalski pravni poredak prenosi Direktivu 2003/8.

- 6 Članak 7. stavak 3. Zakona br. 34/2004 predviđa:

„Na pravnu pomoć nemaju pravo pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti ni poduzetnici s jednim članom i ograničenom odgovornošću.”

- 7 Međutim, portugalsko zakonodavstvo od plaćanja troškova i pristojbi sudskog postupka oslobađa pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti i pojedinačne subjekte s ograničenom odgovornošću koji su insolventni ili na koje se primjenjuje postupak sanacije.

Odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku i prethodna pitanja

- 8 Sociedade Agrícola, sa sjedištem u Lisabonu (Portugal), pravna je osoba čiji je cilj stjecanje dobiti.
- 9 Društvo Sociedade Agrícola 15. siječnja 2013. od Instituta, nadležnog upravnog tijela, zatražilo je korištenje pravnom pomoći u obliku izuzeća od plaćanja pristojbi tajništva i drugih troškova postupka kao i da mu se dodijeli odvjetnik i da mu se isplati naknada, ističući da je namjeravalo podnijeti pravni lijek u vezi s iznosom od 52 500 eura.
- 10 Instituto je, međutim, smatrao da je spomenuti zahtjev za pravnu pomoć bio očito nedopušten zbog toga što, u skladu s člankom 7. stavkom 3. Zakona br. 34/2004, pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti nemaju pravo na pravnu pomoć.

- 11 Sociedade Agrícola podnio je protiv spomenute odluke Instituta žalbu 5^e Vara Cível de Lisboa, zahtijevajući da se uputi prethodno pitanje kako bi Sud mogao dati tumačenje članka 47. Povelje.
- 12 Prema sudu koji je uputio zahtjev, za rješavanje spora u glavnom postupku relevantna je presuda Suda od 22. prosinca 2010., DEB (C-279/09, Zb., str. I-13849.). Međutim, smatra da tu presudu ipak treba pojasniti što se tiče pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti.
- 13 U tim je okolnostima 5^e Vara Cível de Lisboa odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Je li članku 47. [Povelje], koji se bavi pravom na djelotvornu sudsku zaštitu, protivno nacionalno zakonodavstvo koje pravnim osobama čiji je cilj stjecanje dobiti uskraćuje pristup na pravnu pomoć?
2. Treba li članak 47. [Povelje] tumačiti na način da je pravo na djelotvornu sudsku zaštitu zajamčeno ako interno pravo neke države članice, premda iz prava na pravnu pomoć isključuje pravne osobe čiji je cilj stjecanje dobiti, istima automatski dodjeljuje izuzeće od troškova i pristojbi sudskog postupka u slučaju insolventnosti ili provođenja postupka sanacije poduzetnika?”

O nadležnosti Suda

- 14 Na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika Suda, kada je Sud očito nenadležan za odlučivanje u nekom predmetu, može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, u svakom trenutku odlučiti obrazloženim rješenjem, bez poduzimanja daljnjih koraka u postupku.
- 15 U ovom slučaju valja primijeniti spomenutu odredbu.
- 16 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u okviru prethodnog postupka na temelju članka 267. UFEU-a, Sud može tumačiti pravo Unije samo u granicama dodijeljene nadležnosti (vidjeti presudu od 5. listopada 2010., McB., C-400/10 PPU, Zb., str. I-8965., t. 51. i rješenje od 6. lipnja 2013., Cholakova, C-14/13, t. 21.).
- 17 Prethodna pitanja odnose se na tumačenje članka 47. Povelje.
- 18 U tom pogledu valja podsjetiti da je područje primjene Povelje, u pogledu djelovanja država članica, definirano u njezinu članku 51. stavku 1., prema kojem se odredbe Povelje odnose na države članice samo kada provode pravo Unije (presuda od 26. veljače 2013., Åkerberg Fransson, C-617/10, t. 17.).
- 19 Ta odredba stoga potvrđuje ustaljenu sudsku praksu prema kojoj se temeljna prava koja se jamče u pravnom sustavu Unije primjenjuju na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (vidjeti u tom smislu rješenje od 14. prosinca 2011., Boncea i dr., C-483/11 i C-484/11, t. 29. kao i gore navedenu presudu Åkerberg Fransson, t. 19. i navedenu sudsku praksu).
- 20 Kada pravna situacija ne ulazi u područje primjene prava Unije, Sud nije nadležan o njoj odlučivati te eventualno prizivane odredbe Povelje ne mogu same po sebi biti temelj takve nadležnosti (vidjeti u tom smislu rješenje od 12. srpnja 2012., Currà i dr., C-466/11, t. 26. kao i gore navedenu presudu Åkerberg Fransson, t. 22.).
- 21 Odluka kojom se upućuje prethodno pitanje ne sadrži nikakav konkretan element zbog kojeg bi se moglo smatrati da se predmet glavnog postupka odnosi na tumačenje ili primjenu pravila Unije koja se ne nalaze u Povelji (vidjeti rješenja od 7. veljače 2013., Pedone, C-498/12, t. 14. i Gentile, C-499/12, t. 14. kao i od 8. svibnja 2013., T, C-73/13, t. 13.).

- 22 Naime, s obzirom na to da Direktiva 2003/8 ne predviđa odobravanje pravne pomoći pravnim osobama (vidjeti gore navedenu presudu DEB, t. 43.), valja, s jedne strane, utvrditi da ona nije primjenjiva na glavni postupak.
- 23 S druge strane, valja zaključiti da, za razliku od predmeta u kojem je donesena gore navedena presuda DEB, u kojoj je Sud tumačio članak 47. Povelje u okviru postupka zbog odgovornosti države koji je pokrenut na temelju prava Unije, odluka kojom se upućuje prethodno pitanje ne sadrži nikakav konkretan element zbog kojeg bi se moglo smatrati da je društvo Sociedade Agrícola podnijelo zahtjev za pravnu pomoć u okviru sudskog postupka koji ima za cilj zaštitu prava koja su mu dodijeljena pravom Unije.
- 24 U tim okolnostima valja utvrditi da je Sud očito nenadležan odgovoriti na pitanja koja je uputio 5^e Vara Cível de Lisboa.

Troškovi

- 25 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Sud je očito nenadležan odgovoriti na prethodna pitanja koja je uputio 5^e Vara Cível de Lisboa (Portugal) odlukom od 13. ožujka 2013. (predmet C-258/13).

Potpisi